

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Навчально-науковий інститут фізичної культури

«Затверджую»

Голова приймальної комісії

СумДПУ імені А. С. Макаренка

проф. Юрій ЛЯННОЙ

«25» березня 2025 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
«ОСНОВИ ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ»
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ
СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ «МАГІСТР»
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ А7 ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ
(денна та заочна форма навчання)**

Розглянута на засіданні приймальної
комісії університету

«25» березня 2025 р.

протокол № 7

Суми–2025

Програма фахового вступного випробування за спеціальністю А7 Фізична культура і спорт

Освітній рівень – магістр

Розробники:

к.фіз. вих. і спорту, доцент Ніна КУЛИК

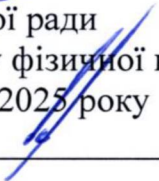
к. пед. н., доцент Діана БЕРМУДЕС,

к.фіз. вих. і спорту, доцент Людмила МАКСИМЕНКО

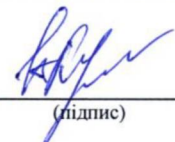
Затверджено на засіданні кафедри теорії та методики спорту
Навчально-наукового інституту фізичної культури
протокол № 8 від « 24 березня » 2025 року

Завідувач кафедри Діана БЕРМУДЕС

Затверджено на засіданні Вченої ради
Навчально-наукового інституту фізичної культури
протокол № 9 від «25 березня» 2025 року

Голова вченої ради Михайло ЛЯННОЙ

Голова комісії

(підпис)

Ніна КУЛИК
(ініціали, прізвище)

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сфера фізичної культури і спорту тісно пов'язана з використанням сучасних технологій, що істотно поглибило і розширило технологічні й функціональні зв'язки цієї сфери з іншими підсистемами національної економіки. Підготовка фахівців за спеціальністю А7 Фізична культура і спорт є невід'ємною складовою організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, яка обумовлює входження України до Європейської системи освіти.

Програма вступного випробування з «Основ теорії і методики спортивної підготовки» підготовлена відповідно до розділу III Стандарту вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11.05.2021 № 516, та об'єднує вимоги до результатів навчання, встановлених Стандартом вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 № 567, а також вимоги, обумовлені специфікою освітньої програми «Фізична культура і спорт» для здобувачів освітнього ступеня вищої освіти «магістр».

Метою фахового вступного випробування з «Основ теорії і методики спортивної підготовки» є виявлення програмних результатів навчання, встановлених Стандартом вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Добір питань вступного випробування «Основи теорії і методики спортивної підготовки» обумовлено з урахуванням вимог до результатів навчання, встановлених Стандартом вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем.

ПРН 2. Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування.

ПРН 3. Уміти обробляти дані з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

ПРН 4. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.

ПРН 5. Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

ПРН 6. Мати базові знання з проведення досліджень проблем фізичної культури і спорту, підготовки та оформлення наукової праці.

ПРН 7. Здійснювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами.

ПРН 8. Здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань.

ПРН 9. Демонструвати готовність до зміцнення особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та інших чинників здорового способу життя, проведення роз'яснювальної роботи серед різних груп населення.

ПРН 10. Оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан, складати та реалізовувати програми кондиційного тренування, організовувати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи.

ПРН 11. Обґрунтовувати вибір заходів з фізкультурно-спортивної реабілітації та адаптивного спорту.

ПРН 12. Аналізувати процеси становлення та розвитку різних напрямів спорту, олімпійського руху та олімпійської освіти на міжнародному та національному рівнях.

ПРН 13. Використовувати засвоєнні уміння і навички занять популярними видами рухової активності оздоровчої спрямованості.

ПРН 14. Застосовувати у професійній діяльності знання анатомічних, фізіологічних, біохімічних, біомеханічних та гігієнічних аспектів занять фізичною культурою і спортом.

ПРН 15. Визначати функціональний стан організму людини та обґрунтовувати вибір засобів профілактики перенапруження систем організму осіб, які займаються фізичною культурою і спортом.

ПРН 16. Надавати долікарську медичну допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі людини.

ПРН 17. Знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання людини.

ПРН 18. Аналізувати психічні процеси, стани та властивості людини під час занять фізичною культурою і спортом.

ПРН 19. Аргументувати управлінські рішення для вирішення проблем, які виникають в роботі суб'єктів фізичної культури і спорту; мати навички лідерства.

ПРН 20. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

ПРН 21. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Формою фахового вступного випробування з «Основ теорії і методики спортивної підготовки» визначено усну доповідь з абітурієнтами з питань екзаменаційного білету. Загальна кількість екзаменаційних білетів фахового вступного випробування – 30. Екзаменаційний білет фахового вступного випробування складається з трьох теоретичних запитань. Оцінюється загальна відповідь студента, максимальна кількість балів – 200.

При аналізі питання абітурієнт повинен уміти: аналізувати, систематизувати питання теорії та методики спортивної підготовки; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки педагогічних явищ у спортивному тренуванні; наводити приклади, обґрунтовувати власну позицію.

Представлена програма розкриває основні закономірності розвитку спорту та системи спортивної підготовки, що дозволяє абітурієнту чітко уявити основний зміст вимог і допомагає цілеспрямовано підготуватися до вступного фахового випробування на здобуття освітнього рівня «Магістр» зі спеціальності А7 Фізична культура і спорт.

II ЗМІСТ

ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Фізична культура в первісному суспільстві. Передумови виникнення і розвитку фізичних вправ та ігор у первісному суспільстві. Теорії походження фізичної культури. Фізична культура стародавнього світу. Значення фізичного виховання в житті Стародавньої Греції. Зміст античної гімнастики. Особливості фізичної культури Стародавнього Риму. Фізична культура епохи середньовіччя. Особливості європейської фізичної культури та фізичного виховання в країнах Сходу в середні віки. Лицарська система фізичного виховання. Фізична культура та особливості розвитку спорту нового часу. Передумови формування національних систем фізичного виховання у XVIII-XIX ст. Особливості німецької, шведської, французької та сокільської систем фізичного виховання. Англійська система фізичного виховання. Олімпійські ігри стародавньої Греції. Передумови виникнення Олімпійських ігор у Стародавній Греції. Програма, зміст, учасники Олімпійських ігор. Причини занепаду давньогрецьких Олімпійських ігор. Відродження олімпійських ігор сучасності. історичні особливості розвитку міжнародного олімпійського та спортивного руху сучасності. Витоки фізичної культури в Україні. Зародження фізичної культури на українських землях у період первіснообщинного ладу. Особливості фізичної культури скифо-сарматської доби. Розвиток фізичного виховання та спорту в античних державах Північного Причорномор'я. Значення фізичних вправ у житті стародавніх слов'ян. Особливості, провідні форми та напрямки фізичного виховання у Київській Русі. Фізична підготовка запорізького козацтва. Україна в міжнародному олімпійському русі. Історичні передумови розвитку спортивного руху в Україні. Розвиток спорту за часів УРСР. Україна в міжнародному олімпійському русі. Виступи українських спортсменів у Олімпійських іграх. Створення НОК України та особливості його діяльності. Особливості, проблеми та перспективи розвитку спортивного руху в Україні.

Список рекомендованої літератури

1. Бака М. М. Фізичне і військово-патріотичне виховання молоді. / М. М. Бака, В. П. Корж. К. : Пошуково-видавниче агентство «Книга пам'яті України», 2004. 460 с.
2. Бакіко І. В., Дмитрук В. С. Історія фізичної культури. Луцьк : Редакційно-видавничий відділ Луцького національного технічного університету, 2013. 89 с.
3. Долгова Н. О. Історія фізичного виховання та спорту України (від стародавніх часів до сьогодення) : конспект лекцій. Суми : Сумський державний університет, 2016. 121 с.
4. Пангелова Н. Є. Історія фізичної культури : навчальний посібник. К. : Освіта України, 2007. 288 с.

5. Райх Девід. Хто ми такі? Походження людини крізь призму ДНК. Київ : Наш формат, 2019. 368 с.
6. Скрижинська М. В. Античні свята в містах Північного Причорномор'я. [Серія «Невідома Україна»]. К. : Наш час, 2011. 303 с.
7. Солопчук М. С., Бондар А. О., Солопчук Д. М. Всесвітня історія фізичної культури і спорту. Кам'янець-Подільський : «Рута», 2016. 132 с.
8. Старков Валерій. Традиційна ігрова культура населення України. / В. Старков. К. : Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, 2009. 402 с.
9. Степанюк Світлана, Гречанюк Оксана, Маляренко Ірина, Ткачук Віра. Історія фізичної культури : навчально-методичний посібник. Херсон : вид-во П. П. Вишемирський В. С., 2016. 272 с.
10. Філь С. М., Худолій О. М., Малка Г. В. Історія фізичної культури : Навчальний посібник. Харків : «ОВС», 2003. 160 с.
11. Школа О. М. Історія фізичної культури : навч. посіб. Харків : ХГПА, 2013. 217с.

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Основні терміни і поняття теорії фізичної культури і спорту: фізична культура, спорт, фізичне виховання, фізичний розвиток, спортивне тренування, фізична підготовка, фізична підготовленість, фізична реабілітація, фізична рекреація. Структура системи фізичного виховання. Функції системи фізичного виховання. Взаємозв'язок системи фізичного виховання з іншими системами. Засоби фізичного виховання. Сутність фізичних вправ. Зміст і форма фізичних вправ. Техніка фізичних вправ. Види техніки. Основа техніки, деталі техніки. Фази техніки фізичних вправ. Основні показники техніки фізичних вправ. Методи навчання у фізичному вихованні. Взаємозв'язок методів навчання. Методичні принципи навчання та шляхи їх реалізації у процесі фізичного виховання. Навчання як процес формування рухової навички. Рухове уміння. Рухова навичка. Рухове уміння вищого порядку. Структура навчання рухової дії. Перший, другий, третій етапи структури навчання рухової дії та їх характеристика. Форми організації занять фізичною культурою. Характеристика урочної, позаурочної, позашкільної форм організації занять фізичною культурою. Урок як основна форма організації фізичної культури. Характерні ознаки, вимоги, зміст та будова (структура). Основи методики розвитку силових здібностей. Основи методики розвитку витривалості. Основи методики розвитку швидкості. Основи методики розвитку гнучкості. Основи методики розвитку координаційних здібностей.

Список рекомендованої літератури

1. Іващенко В. В., Безкопитний О. П. Теорія і методика фізичного

- виховання: Підручник. Ч. 1. – Черкаси : Видавництво, 2005. – 420 с.
2. Калиниченко І. О. Медико-педагогічний контроль за фізичним вихованням дітей у загальноосвітніх навчальних закладах : навч. посіб. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. 272 с.
 3. Прокопова Л. І. Курс лекцій з теорії і методики фізичного виховання : навчальний посібник для студентів факультетів фізичної культури педагогічних університетів та інститутів. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2001. 208 с.
 4. Сергієнко Л. П. Практикум з теорії і методики фізичного виховання : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту. Харків : ОВС, 2007. 270 с.
 5. Теорія і методика фізичного виховання в 2-х томах. Т. 1. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання / Т. Ю. Круцевич. К. : Олімпійська література, 2017. 384 с.
 6. Теорія і методика фізичного виховання в 2-х томах. Т. 2 Методика фізичного виховання різних груп населення / Т. Ю. Круцевич. К. : Олімпійська література, 2017. 448 с.
 7. Товт В.А., Маріонда І.І., Семаль Н.В. Теоретичні основи фізичного виховання в системі підготовки бакалаврів за спеціальністю фізична культура і спорт: підручник. Ужгород: ТОВ «Бест-прінт», 2024. 288с.
 8. Черненко С.О. Теорія і методика фізичного виховання : навчальний посібник у 2 частинах. Ч. 1. – Краматорськ : ДДМА, 2021. 215 с.
 9. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Ч.1 / Шиян Б. М. – Тернопіль : Богдан, 2001. 267 с.
 10. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Ч. 2 / Б. М. Шиян – Тернопіль : Богдан, 2001. 247 с.

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТЕОРІЇ СПОРТУ, ФУНКЦІЇ ЙОГО У СУСПІЛЬСТВІ

Сутність спорту, його роль, форми та умови функціонування в суспільстві. Класифікація видів спорту згідно Єдиної спортивної класифікації України. Основні поняття (категорії) теорії спорту: вихідні поняття теорії спорту («спорт», «спортивне змагання», «базовий спорт», «спорт вищих досягнень», «спортивний рух», «спортивна діяльність»); функціональні поняття («спортивна підготовка», «система спортивної підготовки», «школа спорту», «спортивне тренування», «тренованість», «підготовленість», «спортивна форма»); підсумкові поняття («спортивне досягнення», «спортивний результат», «спортивна кваліфікація»). Характеристика соціальних функцій спорту. Характеристика функцій системи спорту для всіх в Україні. Основні напрями спортивного руху, які притаманні суспільству на сучасному етапі.

СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

Характеристика компонентів системи спортивної підготовки: система відбору і спортивної орієнтації; система змагань; система спортивного тренування; система чинників, що підвищують ефективність тренувальної і змагальної діяльності:

- а) організаційно-управлінські чинники;
- б) науково-методичне і інформаційне забезпечення;
- в) медико-біологічне забезпечення;
- г) матеріально-технічне забезпечення;
- д) фінансування;
- е) підготовка кадрів;
- ж) чинники зовнішнього середовища.

Основні напрямки вдосконалення системи спортивної підготовки.

МЕТА, ЗАВДАННЯ, ПРИНЦИПИ, ЗАСОБИ ТА МЕТОДИ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

Визначення мети і завдань спортивного тренування. Загальна класифікація принципів спортивної підготовки. Специфічні принципи спортивної підготовки: спрямованість до найвищих досягнень; поглибленої спеціалізації; неперервності тренувального процесу; єдності поступового збільшення навантажень та тенденції до максимальних навантажень; хвилеподібності та варіативності навантаження; циклічності тренувального процесу; єдності взаємозв'язку структури змагальної діяльності та структури підготовленості. Дидактичні принципи спортивної підготовки. Шляхи реалізації зазначених принципів у підготовці спортсменів.

Класифікація засобів спортивного тренування. Фізичні вправи – основний засіб спортивного тренування: змагальні вправи; загально-підготовчі вправи; спеціально-підготовчі вправи; допоміжні вправи, відновні вправи. Форма та зміст фізичних вправ.

Аналіз методів спортивного тренування (словесних, наочних, практичних). Характеристика практичного методу: метод строго регламентованої вправи, ігровий, змагальний методи. Характер роботи та варіанти застосування методів.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

Поняття «підготовка» та «підготовленість». Характеристика різних сторін підготовленості, які визначають рівень досягнень: технічна, тактична, фізична, психічна та інтегральна підготовленості спортсмена.

Фізична підготовка - основа досягнення високих результатів у спорті. Мета, завдання та зміст загальної фізичної підготовки. Мета, завдання та зміст допоміжної фізичної підготовки. Мета, завдання та зміст спеціальної фізичної підготовки. Контроль фізичної підготовленості спортсмена. Основи методики запобігання травм при розвитку фізичних якостей.

Місце і значення технічної підготовки спортсменів у тренувальному процесі. Кінематичні характеристики спортивної техніки. Динамічні та

ритмічні характеристики спортивної техніки. Етап початкового вивчення техніки змагальних вправ: мета, завдання, зміст. Етап поглибленого вивчення техніки змагальних вправ: мета, завдання, зміст. Етап закріплення і подальшого вдосконалення техніки змагальних вправ: мета, завдання, зміст. Вдосконалення технічної майстерності кваліфікованих спортсменів.

Мета, завдання та зміст тактичної підготовки. Тактика змагальної діяльності. Фактори, що обумовлюють вибір тактики. Основи методики формування тактичної майстерності. Контроль тактичної підготовленості спортсменів.

Основні поняття психологічної підготовки. Основні напрямки психологічної підготовки. Види психологічної підготовки спортсменів та команд. Засоби психологічної підготовки.

Завдання, засоби та методи інтегральної підготовки спортсменів.

ЗМАГАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СПОРТІ

Роль та місце спортивних змагань в системі підготовки спортсменів. Особливості проведення змагальної діяльності в різних видах спорту (4 групи видів спорту). Критерії економічної ефективності системи проведення змагань в різних видах спорту. Види спортивних змагань. Організація та способи проведення змагань (коловий, з вибуванням, змішаний). Умови, які впливають на змагальну діяльність.

ОСНОВИ ТЕОРІЇ АДАПТАЦІЇ ТА ЗАКОНОМІРНОСТІ ЇЇ ФОРМУВАННЯ У СПОРТСМЕНІВ

Сутність адаптації в спорті. Реакції адаптації при м'язовій роботі. Стадії формування термінової адаптації. Стадії формування довготривалої адаптації. Деадаптація, реадаптація та зрив адаптації в спорті.

НАВАНТАЖЕННЯ У СПОРТИВНОМУ ТРЕНУВАННІ

Характеристика навантажень, які використовуються в спорті: за характером; за величиною; за спрямованістю; за координаційною складністю; за психічною напругою; за енергозабезпеченням. Аналіз зовнішньої та внутрішньої сторін навантаження. Аналіз різновидів відпочинку за тривалістю та характером організації. Регулювання тренувальних і змагальних навантажень. Вплив навантажень на організм спортсменів різної кваліфікації та підготовленості.

СТОМЛЕННЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

Поняття «стомлення», «стомленість», «перевтома», «втома» та «відновлення». Чинники, які стимулюють розвиток втоми в процесі підготовки. Фази розвитку процесу стомлення та відновлення при м'язовій діяльності. Стомлення та відновлення при виконанні навантажень різної спрямованості: симптоми стомлення після навантажень різної величини; характеристика стомлення при виконанні анаеробних вправ; характеристика

стомлення при виконанні аеробних вправ. Стомлення та відновлення в залежності від кваліфікації та тренуваності спортсменів.

ЗАСОБИ ВІДНОВЛЕННЯ ТА СТИМУЛЯЦІЯ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

Характеристика засобів відновлення та стимуляції працездатності в системі підготовки спортсменів. Характеристика педагогічних засобів відновлення. Характеристика психологічних засобів відновлення. Медико-біологічні засоби відновлення. Фармакологічне забезпечення стимуляції працездатності та відновлюючих процесів. Засоби управління працездатністю та відновлюючих процесів.

ПОБУДОВА БАГАТОРІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

Структура та зміст багаторічної підготовки спортсменів. Загальна характеристика етапів багаторічної підготовки спортсменів. Динаміка навантажень і співвідношення роботи різного напрямку в процесі багаторічного вдосконалення. Основні шляхи інтенсифікації підготовки спортсменів у процесі багаторічного вдосконалення. Побудова підготовки спортсменів в олімпійських циклах.

ОСНОВИ ЦИКЛІЧНОСТІ ПОБУДОВИ ПРОГРАМ СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ

Загальна характеристика циклічності побудови спортивного тренування (макро-, мезо-, мікроцикли). Періодизація підготовки в окремому макроциклі. Характеристика періодів підготовки в окремому макроциклі: підготовчого періоду; змагального періоду; перехідного періоду. Загальна структура річної підготовки (макроциклу). Типи мезоциклів: втягуючий, базовий, контрольно-підготовчий, передзмагальний, змагальний, відновлювальний. Поєднання мікроциклів в мезоциклі. Структура мікроциклів різного типу. Основи планування мікроциклів в системі підготовки. Типи мікроциклів: втягуючий, ударний, відновлювальний, модельний, змагальний. Загальна структура занять. Педагогічна спрямованість занять: основні заняття; додаткові заняття; заняття вибіркової спрямованості; заняття комплексної спрямованості. Характеристика типів занять: навчальні заняття; тренувальні заняття; навчально-тренувальні заняття; модельні заняття; контрольні заняття. Характеристика організації занять; індивідуальна форма; групова форма; фронтальна форма; вільна форма.

ВІДБІР І ОРІЄНТАЦІЯ СПОРТСМЕНІВ У СИСТЕМІ БАГАТОРІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Поняття «спортивний відбір», «спортивна орієнтація», «спортивна селекція», «комплектація команд». Характеристика критеріїв відбору.

Критерії первісного відбору в залежності від специфіки виду спорту. Критерії відбору в залежності від специфіки виду спорту. Взаємозв'язок відбору та орієнтації з етапами багатолітньої підготовки.

Характеристика первісного відбору та орієнтації. Основи та критерії, які використовуються на первісному відборі та її орієнтації. Характеристика попереднього відбору та орієнтації. Основи та критерії, які використовуються на попередньому відборі та її орієнтації. Характеристика проміжного відбору та орієнтації. Основи та критерії, які використовуються на проміжному відборі та її орієнтації. Характеристика основного відбору та орієнтації. Основи та критерії, які використовуються на основному відборі та її орієнтації. Характеристика заключного відбору та орієнтації. Основи та критерії, які використовуються на заключному відборі та її орієнтації.

КОНТРОЛЬ У СПОРТИВНОМУ ТРЕНУВАННІ

Мета, об'єкт контролю. Види контролю. Основні вимоги до показників, які використовуються в процесі контролю. Завдання та зміст самоконтролю, педагогічного та лікарського контролю. Контроль тренувальних та змагальних навантажень. Характеристика комплексного контролю. Особливості контролю за фізичною, технічною, тактичною та психічною підготовленістю.

ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

Взаємозв'язок елементів в системі управління процесом підготовки спортсменів. Основи етапного управління. Ефективність етапного управління. Основи поточного управління. Основні умови поточного управління. Основи оперативного управління. Фактори оперативного управління.

МОДЕЛЮВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ СПОРТСМЕНІВ

Моделювання в спорті (загальні положення). Моделювання підготовленості та змагальної діяльності в залежності від індивідуальних особливостей спортсменів.

Поняття «прогнозування» в спорті. Метод прогнозування – екстраполяція. Види прогнозування в спорті: короткотермінове прогнозування; середньо термінове прогнозування; довготермінове прогнозування; понаддовготермінове прогнозування.

ДОПІНГИ І БОРОТЬБА З ЇХ ЗАСТОСУВАННЯМ У СПОРТІ

Допінгові засоби і методи. Негативний вплив заборонених стимулюючих речовин на організм спортсмена. Боротьба із застосуванням допінгу в спорті.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРЕНУВАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ТА ЗМАГАНЬ

Спортивний інвентар та обладнання місць проведення тренувальних занять та змагань. Тренажери у системі спортивної підготовки.

Список рекомендованої літератури

1. Бачинська Н. В. Фізичне виховання та сучасні тенденції розвитку олімпійського та професійного спорту в Україні : навчальний посібник. Дніпропетровськ : Нова Ідеологія, 2011. 192 с.
2. Волков Л. В. Спортивна підготовка молодших школярів. К.: Освіта України, 2010. 388 с.
3. Волков Л. В. Теорія і методика дитячого та юнацького спорту: підручник. Вид. 2-е, пер. і доп. К.: Освіта України, 2016. 464 с.
4. Воронова В. І. Психологія спорту: Навч. посібник. Київ: Олімпійська література, 2007. 298 с.
5. Гринь О. Р. Психологічне забезпечення та супровід підготовки кваліфікованих спортсменів. К.: Олімпійська література, 2015. 276 с.
6. Демінський О. Д. Дидактичні основи оптимізації спортивного тренування. К.: Вища школа, 2001. 242 с.
7. Єдина спортивна класифікація України. Режим доступу: <https://mms.gov.ua/sport/yedina-sportivna-klasifikaciya>
8. Закон України «Про фізичну культуру і спорт». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>
9. Келлер В. С., Платонов В. М. Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів. Львів: Українська Спортивна Асоціація, 1992. 270 с.
10. Костюкевич В. М. Теорія і методика тренування спортсменів високої кваліфікації. Навчальний посібник. Вінниця: «Планер», 2007. 273 с.
11. Костюкевич В. М. Теорія і методика спортивної підготовки у запитаннях і відповідях: Навчально-методичний посібник. Вінниця: Планер, 2016. 159 с.
12. Костюкевич В. М. Врублевський Є. П., Вознюк Т. В. та ін. Теоретико-методичні основи контролю у фізичному вихованні та спорті: монографія / за ред. В.М. Костюкевича. Вінниця: «Планер», 2017. 191 с.
13. Костюкевич В. М. Теорія і методика спортивної підготовки у запитаннях і відповідях. Навчально-методичний посібник. Київ: КНТ, 2017. 159 с.
14. Кошура А. В. Теорія і методика спортивних тренувань : навч. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 120 с.
15. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання К. : Олімпійська література, 2003. – 421 с.
16. Платонов В. М., Булатова М. М. Фізична підготовка спортсмена. К. : Олімпійська література, 1995. 320 с.
17. Плахтій П. Д., Босенко А. І., Макаренко А. В. Фізіологія фізичних вправ: підручник. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2015. 268 с., іл.
18. Про перелік видів спорту, що визнані в Україні. *Наказ Державного комітету молодіжної політики, спорту і туризму України*, від 7 лютого

- 2001 року № 261 (Додатково див. *Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту*, від 22 листопада 2010 року N 4163). – К., 2010. – 8 с.
19. Сергієнко Л. П. Спортивний відбір: теорія та практика. – Книга 1. – Теоретичні основи спортивного відбору: підручник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2009. – 672 с.
20. Сергієнко Л. П. Теорія та методика дитячого і юнацького спорту : підручник. К.: Кондор-Видавництво, 2016. 542 с.
21. Хорошуха М. Ф. Основи здоров'я юних спортсменів : монографія. К.: НУБіП України, 2014 – 722 с.
22. Шкребтій Ю. М. Управління тренувальними і змагальними навантаженнями спортсменів високого класу. К. : Олімпійська література, 2005. – 258 с.
23. Шинкарук О. А. Теорія і методика підготовки спортсменів: управління, контроль, відбір, моделювання та прогнозування в олімпійському спорті: навч. посіб. К., 2013. – 136 с.
24. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів: підруч.[для студ. вищ. навч. закл.]. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2001. Ч.1. 2001. 272 с.

АДАПТИВНИЙ СПОРТ

Загальна характеристику адаптивного спорту, його соціальне значення. Організації адаптивного спорту в Україні та світі, їх роль. Спільні та відмінні риси технічних правил літніх та зимових дефлімпійських ігор. Програмно-нормативні документи організації дефлімпійських змагань. Роль технічних засобів у реалізації рухових дій спортсменами з інвалідністю. Стан матеріально-технічного забезпечення адаптивного спорту в Україні. Спільне та відмінне між спеціальними олімпіадами та іншими формами адаптивного спорту. Структура й організаційні особливості спеціальних олімпіад. Функції змагань у контексті соціалізації осіб з інвалідністю. Історичний розвиток спортивного руху інвалідів. Основні положення технічних правил зимових Дефлімпійських ігор. Досягнення української збірної на Паралімпійських іграх в різні роки. Перспективи розвитку адаптивного спорту в Україні. Роль адаптивного спорту в процесі соціалізації дітей з інвалідністю. Роль а завдання адаптивного спорту в процесі соціально-психологічної адаптації дорослих.

Список рекомендованої літератури

1. Адаптаційні психофізіологічні проблеми фізичної культури і спорту: матеріали міжн. наук.-практичної конф. (Київ-Черкаси, 7-8 грудня 2023 р.) / Національний університет фізичного виховання і спорту України. – Київ, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2023. – 300 с. https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/vseDocumenti/tezy_2023_1.pdf
2. Бажмін О.В. Адаптивна фізична культура в центрах соціальної реабілітації дітейінвалідів/ Бавольська, В.Б.. – Миколаїв, 2017. – 112 с
3. 2. Борецька Н.О. Адаптивне фізичне виховання : навчально-

методичний посібник. - Миколаїв, МНУ ім. В.О.Сухомлинського, 2019. - 216 с. URI: <http://dspace.mdu.edu.ua/jspui/bitstream/>

4. Москаленко Н. В., Ковтун А. О., Алфьоров О. А., Кравченко О. І. (2013). Загальні основи адаптивного фізичного виховання: навчальний посібник/ Н. В. Москаленко, А. О. Ковтун, О. А. Алфьоров, О. І. Кравченко. - Дніпропетровськ : ДДІФК. 137 с
5. Мухін В. М. (2016). Фізична реабілітація при пошкодженнях опорно-рухового апарату : монографія / В. М. Мухін. – Львів : ЛДУФК. 398 с.
5. Тиравська О. І. (2017). Курс лекцій з навчальної дисципліни "Фізична реабілітація при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату" / Тиравська О. І. – Львів. 44 с.
6. Чеховська Л., Жданова О., Грибовська І., Данилевич М., Шевців У. Оздоровчо-рекреаційні технології: навч. посіб.

СПОРТИВНА ПЕДАГОГІКА

Сутність педагогіки фізичної культури, її предмет і завдання. Джерела та причини виникнення педагогіки фізичної культури. Поняття системи освіти, її структура. Дидактичні основи ефективності тренувального процесу. Принцип свідомості і активності. Принцип систематичності, прогресування та підкріплення. Принцип індивідуалізації та моделювання змагальної діяльності. Цілісний педагогічний процес. Закономірності формування умінь (навичок). Сутність поняття «уміння» і «навичка». Стадії формування рухового уміння (навички). Роль свідомості і мислення у руховому навчанні.

Навчання на заняттях спортом. Навчання спортивній техніки. Оволодіння знанням на заняттях спортом. Навчання спортивній тактиці. Розвиток і формування особистості. Поняття про розвиток і формування. Біологічне і соціальне у розвитку людини. Акселерація та вікова періодизація дітей. Керування фізичним розвитком. Фізичний розвиток та його показники. Забезпечення фізичної підготовленості. Педагогічні аспекти розвитку рухових якостей. Планування та побудова спортивно-педагогічного процесу. Технологія керування спортивною підготовкою. Індивідуальні особливості і можливості спортсменів. Мета та моделювання підготовленості в спорті. Основні засоби контролю та обліку. Виховання в умовах занять фізичною культурою. Мета і завдання виховання в процесі занять фізичною культурою і спортом. Особливості виховного процесу: принципи, методи та засоби виховання. Виховання на заняттях спортом. Вплив спорту на всебічний розвиток людини. Вплив спорту на формування моральних якостей. Вплив спорту на інтелектуальний розвиток. Формування колективу, його вплив на формування особистості. Поняття колективу, його види. Діалектика розвитку колективу. Фактори розвитку колективу. Формування моральності учнів в процесі занять фізичною культурою. Умови формування моральності учнів. Етапи формування моральної поведінки. Формування моральних якостей. Виховання учнів з відхиленням від норм поведінки в процесі занять фізичною культурою. Недисциплінованість учнів та її причини. Виховання

учнів з відхиленням від норм поведінки в процесі занять фізичною культурою. Способи виховання дисциплінованості і виправлення недисциплінованості учнів. Виховання учнів з відхиленням від норм поведінки в процесі занять фізичною культурою. Виховання важких підлітків в процесі занять фізичною культурою. Спортивна форма як прояв вищої готовності до змагань. Сутність спортивної форми. Готовність до змагань (мобілізаційна готовність). Формування впевненості у своїй можливості. Особливості спортивної кар'єри. Етапи і кризи спортивної кар'єри. Проблеми спортсменів на різних етапах спортивної кар'єри. Способи подолання кризи. Специфіка діяльності тренера у ДЮСШ. Особливості діяльності тренера у ДЮСШ. Психолого-педагогічний такт тренера-викладача. Культура мови тренера. Форми впливу тренера на спортсменів.

Список рекомендованої літератури

1. Бесєдіна Л. М., Сторубльов О. І. *Педагогічна майстерність, активні методи навчання та методична робота у навчальних закладах*: метод. посіб. К.: Логос, 2009. 204 с.
2. *Великий тлумачний словник сучасної української мови* [уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел] (2003). Київ, Ірпінь: Перун.
3. Гончаренко, С. У. (1977). *Український педагогічний словник*. Київ: Либідь.
4. Дерека, Т. Г. (2016). *Неперервна професійна підготовка фахівців фізичного виховання: акмеологічні засади: [монографія]*. Київ: Видавництво ВП «Едельвейс».
5. Дичківська, І. М. (2004). *Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник*. Київ: Академвидав (Альма-матер).
6. Дуб, В. Г., Галян, І. М. (2012). Навчально-професійна мотивація майбутніх педагогів як складова їх професійного становлення. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*, 2(2), 415-423.
7. Дубинська, О. Я. (2013). *Курс лекцій з теорії фізичної культури, фізичного виховання різних груп населення: навч. метод. посіб.* складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів напрям 8.010201 «Фізичне виховання», спеціальності 8.01020101 «Фізичне виховання». Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка.
8. *Енциклопедія освіти* [уклад. і гол. ред. В. Г. Кремень] (2008). Київ: Юрінком Інтер.
9. *Закон України «Про вищу освіту» №1556-VII від 01.07.2014*. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>.
10. *Закон України «Про освіту»* (2017). Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2145-19>.
11. *Закон України «Про фізичну культуру і спорт»* (1993). Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3808-12/page2>.
12. Зязюн, І. А. (2008). *Філософія педагогічної дії [монографія]*. Черкаси: Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького.

13. Іваній, І. В. (2014). *Фізична культура особистості фахівця фізичного виховання та спорту: навч.-метод. посібник*. Суми: Університетська книга.
14. Іваній, І. В. (2015). *Комунікативна компетентність фахівця фізичного виховання та спорту: методичні рекомендації*. Суми: В-во СДПУ імені А. С. Макаренка.
15. 6. Крушельницька О. В. *Методологія й організація наукових досліджень: навч. посібник* Київ, 2003. С. 58-68.
16. Кузьмінський, А. І. (2005). *Педагогіка вищої школи*. Київ: Знання.
17. Кузьмінський А.І., Вовк Л.П., Омеляненко В.І. *Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум*. – К.: Знання-Прес, 2003. – 429 с.
18. Лисянська Т.М. *Педагогічна психологія: Практикум: Навч. посіб.* – К.: Каравелла, 2009. – 224 с.
19. Ложкин Г.В. *Психологія спорту: схеми, коментарії, практикум: учеб. пособ.* / Г.В. Ложкин. – К.: Освіта України, 2011. – 484 с.
20. Махова Д. С., Опанасенко Н. І. *Педагогіка: навч. посібник*. Київ, , 2005. С. 27-31.
21. Павленко, І.О., Чхайло, М.Б. (2022). *Науково-методичні засади впровадження інноваційних технологій навчання рухових дій у професійну підготовку майбутніх фахівців фізичної культури Moderní aspekty vědy: XXIV. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2022. С. 286-297.*
22. Печко, О. М. (2011). Педагогічні і конфліктні ситуації вчителя фізичної культури. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*, 2, 95–97.
23. *Педагогіка: Хрестоматія / Уклад.: А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко*. – К.: Знання-Прес, 2003. – 700 с.
24. Петровська Т. В. *Майстерність спортивного педагога: навч. посіб.* Київ, 2015. 184 с.
25. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. *Психологія вищої школи: Практикум: Навч. посіб.* – К.: Каравелла, 2008. – 336 с.
26. *Педагогіка спорту /Тер-Ованесян А.А., Тер-Ованесян И.А.* - К.: Здоров'я, 1986. - 208 с.
27. *Словник української мови. Академічний тлумачний словник: в 11 тт [за ред.І. К. Білодіда] (1970 – 1980)*. Київ: Наукова думка.
28. *Теорія і методика фізичного виховання: підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту: у 2 т. Т.1. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання (2017). [Т. Ю. Круцевич, Н. Є. Пангелова, О. Д. Кривчикова та ін.; за ред. Т. Ю. Круцевич]. – [2-ге вид., переробл. та доп.]. – Київ: Національний університет фізичного виховання і спорту України, вид-во «Олімп. Л-ра».*
29. *Теорія і методика фізичного виховання: підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту: у 2 т. Т.2. Методика фізичного виховання різних груп населення (2017). [Т. Ю. Круцевич, Н. Є. Пангелова, О. Д. Кривчикова та ін.; за ред. Т. Ю. Круцевич]. – [2-ге вид., переробл. Та*

доп.]. – Київ: Національний університет фізичного виховання і спорту України, вид-во «Олімп. Л-ра».

30. Теслянков, Ю. О. (2017). *Педагогічні умови формування професійної самоорганізації майбутніх учителів фізичного виховання* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04). Одеса.

31. Федорчук Є. І. *Основи педагогічної майстерності*. Кам'янець-Подільський, 2006. 240 с.

32. Шалар О.Г. *Лекції з курсу «Психологія фізичного виховання та спорту»*: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності ПМСО. *Фізична культура*. - Херсон: Видавництво ХДУ, 2005. - 212 с.

33. Ягупов В. В. *Педагогіка*. Київ, 2002.

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ТРЕНЕРА

Загальна характеристику основних категорій спортивного тренування: навчання, виховання, тренування. Зміст структури педагогічної діяльності тренера. Компоненти педагогічної діяльності спортивного педагога. Загальну характеристику критеріїв педагогічної майстерності. Педагогічні уміння та здібності спортивного педагога. Соціально-психологічні складові особистості тренера. Поняття «майстерність», «педагогічна майстерність». Домінанти успішності педагогічної діяльності спортивного педагога. Професійні деформації спортивного педагога, їх прояв і детермінанти. Педагогічна ситуація і педагогічна задача. Керівництво тренера у педагогічній діяльності. Стили керівництва тренера. Сторони структури педагогічного спілкування. Сутність поняття «педагогічна культура», її основні складові. Чинники, які зумовлюють підвищення професійної культури вчителя фізичної культури. Педагогічний такт, його ознаки та складові. Культура мовлення тренера-викладача. Складові педагогічної майстерності. Фази, які виділяють в динаміці конфлікту. Шляхи вирішення конфліктної ситуації. Вплив тренера на мотивацію спортсмена в тренувальному процесі. Структура, зміст та функції педагогічної діяльності спортивного педагога.

Список рекомендованої літератури

1. Афонін, В., Сениця, А. (2004). *Теорія і практика професійної підготовки студентів інститутів фізичної культури (ІФК) як педагогічна проблема*. *Молода спортивна наука України*, Т.4, 7–10.

2. Бабанський, Ю., Поташник, М. (1984). *Оптимізація педагогічного процесу*. Київ: Освіта.

3. Беседіна, Л. М., Сторубльов, О. І. (2009). *Педагогічна майстерність, активні методи навчання та методична робота у навчальних закладах: метод. посіб.* Київ. Логос. 204 с.

4. Вишневецький, О. І., Кобрій, О. М., Чепіль-Дрогобич, М. М. (2001). *Теоретичні основи педагогіки*.

5. Гриньова, В. М. (2000). *Педагогічна культура*. Науково-методичні матеріали для студентів та викладачів. Харків. Ч. І. 248 с.

6. Дерека, Т. Г. (2016). *Неперервна професійна підготовка фахівців фізичного виховання: акмеологічні засади: [монографія]*. Київ: Видавництво ВП «Едельвейс».
7. Дичківська, І. М. (2004). *Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник*. Київ: Академвидав (Альма-матер).
8. Дуб, В. Г., Галян, І. М. (2012). Навчально-професійна мотивація майбутніх педагогів як складова їх професійного становлення. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*, 2(2), 415-423.
9. *Енциклопедія освіти [уклад. і гол. ред. В. Г. Кремень]* (2008). Київ: Юрінком Інтер.
10. Закон України «Про вищу освіту» №1556-VII від 01.07.2014. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>.
11. Закон України «Про освіту» (2017). Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2145-19>.
12. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» (1993). Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3808-12/page2>.
13. Зязюн, І. А. (2008). *Філософія педагогічної дії [монографія]*. Черкаси: Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького.
14. Іваній, І. В. (2014). *Фізична культура особистості фахівця фізичного виховання та спорту: навч.-метод. посібник*. Суми: Університетська книга.
15. Іваній, І. В. (2015). *Комунікативна компетентність фахівця фізичного виховання та спорту: методичні рекомендації*. Суми: В-во СДПУ імені А. С. Макаренка.
16. Кайдалова, Л. Г., Щокіна, Н. Б., Вахрушева, Т.Ю. (2009). *Педагогічна майстерність викладача: навчальний посібник*. Харків: Вид-во НФаУ. 140 с.
17. Кремень, В. Г. (2009). *Філософія людини центризму освітнього простору*. Київ: Педагогічна думка
18. Кузьмінський, А. І. (2005). *Педагогіка вищої школи*. Київ: Знання.
19. Махова, Д. С., Опанасенко, Н. І. (2005). *Педагогіка: навч. посібник*. Київ. С
20. Петровська, Т. В. (2015). *Майстерність спортивного педагога: навч. посіб.* Київ. 184 с.
21. Печко, О. М. (2011). Педагогічні і конфліктні ситуації вчителя фізичної культури. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*, 2, 95–97.
22. *Словник української мови. Академічний тлумачний словник: в 11 тт [за ред. І. К. Білодіда]* (1970 – 1980). Київ: Наукова думка.
23. *України, вид-во «Олімп. Л-ра»*.
24. Теслянков, Ю. О. (2017). *Педагогічні умови формування професійної самоорганізації майбутніх учителів фізичного виховання* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04). Одеса.
25. Федорчук, Є. І. (2006). *Основи педагогічної майстерності*. Кам'янець-Подільський, 2006. 240 с.
26. Ягупов, В. В. (2002). *Педагогіка*. Київ, 2002.

ПСИХОЛОГІЯ СПОРТУ

Основні напрямки психологічної підготовки в спорті. Види психологічної підготовки спортсменів і команд. Засоби психологічної підготовки. Поняття психологічної підготовки до змагань. Форми передстартових станів. Причини, які впливають на стан психологічної готовності спортсмена до змагань. Проблема психологічної характеристики видів спорту. Мотиваційна специфіка видів спорту. Цільова специфіка видів спорту. Психоспортограма. Сумісність членів спортивної команди. Поняття психологічного клімату у спортивній діяльності. Роль тренера у створення соціально-психологічного та ефективної діяльності спортивної команди. Виникнення і формування міжособистісних відносин у спортивному колективі. Соціально-психологічні особливості спортивної групи. Лідерство в спортивній групі. Успішність спортивної діяльності та спілкування. Мотивація особистості у спорті. Особливості особистості спортсмена. Поняття про колектив і групи. Групова взаємодія в спортивній команді. Проблема психологічної сумісності в спортивній команді. Функції тренера як керівника команди. Особистість спортсмена як суб'єкта спортивної діяльності. Формування особистості спортсмена.

Список рекомендованої літератури

1. Вейнберг Роберт С. Психологія спорту. К. : Олімп. літ., 2014. 334
2. Кришталь М. А. Психологія спорту: навч.-метод. посіб. Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2010. 54 с.
3. Оцінювання психофізіологічних станів у спорті / Г. Коробейніков, Є. Приступа, Л. Коробейнікова, Ю. Бріскін. Львів : ЛДУФК, 2013. 311 с.
4. Пітин М. П. Теоретична підготовка в спорті. Львів : ЛДУФК, 2015. 370 с.
5. Федорець А. В. Психологічні чинники самоставлення особистості спортсмена : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.01. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К., 2013. 23 с.
6. Чепелюк А. В. Формування психолого-педагогічної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури у вищому навчальному закладі. Дрогобич : Ред.-вид. відд. Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка, 2017. 175 с.
7. Яковлів В. Л. Основи управління підготовкою юних спортсменів : навч. посіб. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2016. 271 с

СПОРТИВНА МЕТРОЛОГІЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Основні терміни та поняття метрології (спортивна метрологія, одиниці вимірювань у спорті і фізичному вихованні; єдність вимірювань та похибки при вимірюванні; методика проведення вимірювань у спорті і фізичному вихованні; засіб вимірювальної техніки у спорті та метрологічні характеристики і норми вимірювання; тип засобу вимірювальної техніки у фізичному вихованні і спорті; еталони як передача розміру фізичних величин

(державний еталон, робочий еталон, вихідний еталон); повірка засобів вимірювальної техніки; калібрування засобів вимірювальної техніки; метрологічна атестація засобів вимірювальної техніки у ФВіС; атестація методики виконання вимірювань; атестація засобів вимірювальної техніки). Розвиток метрології. Історія аналітичної метрології. Закон України про метрологію та метрологічну діяльність. Контроль у фізичному вихованні і спорті. Спортивне тренування як процес керування. Основи теорії вимірювань у фізичному вихованні і спорті. Точність вимірювання у фізичному вихованні та спорті. Статистичні методи обробки результатів вимірювання. Основи теорії тестів та оцінок. Інструментальні методи контролю у фізичному вихованні і спорті. Метрологічні основи контролю за фізичним станом спортсмена у різних видах спорту. Основні положення наукової методології. Загальні методи наукових досліджень. Інформаційна база наукового дослідження. Правила і порядок оформлення наукових робіт: наукових рефератів, курсових, дипломних і магістерських робіт.

Список рекомендованої літератури

1. Андрєєва Р. Біомеханіка і основи метрології: [навчально методичний посібник] / Регіна Андрєєва. – Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2015. – 224с.
2. Базилевич Н.О. Спортивна метрологія: [навч.-метод. посіб.] / Н.О. Базилевич – Переяслав-Хмельницький, ФОП Домбровська Я.М., 2016 – 191с.
3. Базилевич Н.О. Спортивна метрологія: методичні рекомендації до практичних занять для студентів вищих навчальних закладів спеціальності середня освіта (фізична культура) / Н.О. Базилевич. – Переяслав Хмельницький: ФОП Домбровська Я.М., 2018. – 25с.
4. Бондаренко І. Г. Спортивна метрологія : [методичні рекомендації] / І. Г. Бондаренко. – Миколаїв. : Вид-во ЧДУ імені Петра Могили, 2012. – 104 с.
5. Калиниченко Д. О. Збереження та зміцнення здоров'я дітей в умовах сучасних навчальних закладів : проблеми та перспективи / Д. О. Калиниченко, Ю. Л. Дяченко, І. О. Калиниченко, О. О. Скиба та ін. : монографія за заг. ред. І. О. Калиниченко – Суми : ФОП Цьома С.П., 2017. – 214с.
6. Калиниченко І. О., Антомонов М. Ю., Латіна Г. О., Тонкопей Ю. Л., Заїкіна Г.Л. Комплексні методики кількісної оцінки здоров'язбережувальної діяльності закладів освіти: монографія. Суми: ФОП Цьома С.П., 2021. 236 с.
7. Костюкевич В.М. Спортивна метрологія. Навчальний посібник для студентів факультетів фізичного виховання педагогічних університетів. Вінниця: ДОВ «Вінниця», ВДПУ, 2001. 183 с.
8. Костюкевич В.М., Воронова В.І., Шинкарук О.А., Борисова О.В. Основи науково-дослідної роботи магістрантів та аспірантів у вищих навчальних закладах (спеціальність: 017 Фізична культура і спорт): навчальний посібник; за заг. ред. В.М. Костюкевича. Вінниця: ТОВ «Нілан – ЛТД», 2016. 554 с.
9. Костюкевич В.М., Шевчик Л.М., Сокольвак О.Г. Метрологічний

контроль у фізичному вихованні та спорті: навч. посіб. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. 256 с.

10. Сергієнко Л. П. Спортивна метрологія: теорія і практичні аспекти : підруч. К. : КНТ, 2010. 776 с.

11. Сергієнко Л.П. Тестування рухових здібностей школярів. К.: Олімпійська література, 2001. 440 с.

12. Соколова О.В. Спортивна метрологія: методичні рекомендації до лабораторних занять для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр” напрямів підготовки “Фізичне виховання”, “Спорт”, “Здоров’я людини”. Запоріжжя: ЗНУ, 2013. 57 с.

13. Соколова О.В., Омеляненко Г.А. Методи математичної статистики у фізичному вихованні (з використанням електронних таблиць): навчально-методичний посібник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр” напрямів підготовки “Фізичне виховання”, “Спорт”, “Здоров’я людини”. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 94 с.

14. Спортивна метрологія: навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Фізична культура і спорт» освітньо-професійних програм «Фізичне виховання» і «Спорт» / уклад.: Соколова О.В., Омеляненко Г.А., Тищенко В.О. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. 86 с.

15. Сутула В. Особливості застосування методів математичної статистики у науковому дослідженні галузі фізичної культури і спорту. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2014. Вип. 1. С. 82-86.

16. Цюцюра С.В. Метрологія, основи вимірювань, стандартизація та сертифікація : Навч. посіб. – 3-тє вид., стер. / С.В. Цюцюра, В.Д. Цюцюра. – К. : Знання, 2006. – 242 с – (Вища освіта ХХІ століття).

17. Щепотіна Н., Якушева Ю. Аналіз складу тіла висококваліфікованих волейболісток. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Східноєвропейського нац. ун-ту імені Лесі Українки. Луцьк, 2013. № 3 (23). С. 102–105.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ

Бали	Відсоток правильних відповідей	Характеристика відповіді
191-200 балів	Від 95,5% до 100% правильних відповідей	Вступник демонструє всебічні, систематизовані й глибокі знання з предмета; уміє застосовувати їх на практиці; спроможний доводити правильність своєї відповіді переконливою аргументацією. Відповідь вступника повна, логічна, послідовна, не містить помилок.
181-190 балів	Від 90,5% до 95% правильних відповідей	Вступник правильно, чітко, логічно й повно відповідає на всі питання. Може пов'язати теорію й практику, правильно демонструє виконання практичних завдань. Відповідь повна. Вступник може припускатися незначних огріхів.
171-180 балів	Від 85,5% до 90% правильних відповідей	Вступник демонструє ґрунтовні знання, уміє застосовувати їх на практиці. Вільно висловлює власні думки, аргументовано відповідає на поставлені запитання. Відповідь вступника повна. Вступник може припускатися незначних помилок.
161-170 балів	Від 80,5% до 85% правильних відповідей	Вступник демонструє глибокі знання з предмета, вправно застосовує їх на практиці; уміє доводити правильність своєї відповіді. Відповідь вступника повна, логічна, але містить деякі неточності.
151-160 балів	Від 75,5% до 80% правильних відповідей	Вступник загалом правильно відповідає на питання. Демонструє виконання практичних навичок. Правильно використовує теоретичні знання для вирішення практичних завдань. Відповідь вступника повна, але недостатньо чітка, містить деякі огріхи.
141-150 балів	Від 70,5% до 75% правильних	Вступник виявляє загалом добрі знання з предмета, досить успішно

	відповідей	виконує передбачені програмою завдання; оперує основними поняттями, уміє робити висновки. Відповідь вступника повна, але недостатньо чітка, містить незначні помилки.
131-140 балів	Від 65,5% до 70% правильних відповідей	Вступник виявляє достатні знання з предмета, виконує передбачені програмою завдання з незначними огріхами; оперує основними поняттями, уміє робити висновки, але відповідь вступника недостатньо чітка, містить помилки.
121-130 балів	Від 65,5% до 65% правильних відповідей	Вступник відтворює частину теоретичного матеріалу, виявляє знання та розуміння основних положень, але пояснення не лаконічні, не повні. Під час відповіді вступник припускається помилок.
111-120 балів	Від 55,5% до 60% правильних відповідей	Вступник має прогалини в знаннях навчального матеріалу з фаху. Відповідь не повна, потребує уточнень і додаткових запитань; вступник не вміє самостійно зробити висновків, припускається значних помилок під час відповіді.
101-111 балів	Від 50,5% до 55% правильних відповідей	Вступник непереконливо відповідає на питання, плутає поняття. Відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності в знаннях, не вміє оцінювати факти та явища. Припускається помилок під час виконання практичних завдань.
100 балів	50%	Вступник неповно, за допомогою додаткових питань відповідає на питання. Його відповіді неточні, під час демонстрації практичних навичок вступник припускається помилок, вирішує лише найлегші завдання.
Менше 100 балів	Від 0% до 49% правильних	Вступник володіє теорією на фрагментарному рівні, під час

Не склав	відповідей	виконання завдань припускається принципових помилок. Вступник не здатний орієнтуватися в програмовому матеріалі.
----------	------------	---

Оцінювання практичних результатів навчання абітурієнтів проводиться кожним із членів комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання фахового іспиту. Загальний бал оцінювання рівня практичних результатів навчання абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали фахового вступного випробування оголошуються головою комісії усім абітурієнтам, хто брав участь у випробуванні після закінчення фахового вступного випробування.

Фахове вступне випробування оцінюється за 200-бальною шкалою. Результат від 0 до 99 балів – «Незадовільно», фахове випробування вважається не складеним і абітурієнт не допускається до подальшої участі у конкурсному відборі. При отриманні позитивної оцінки від 100 балів і вище – фахове вступне випробування вважається складеним.

Результат і оцінка в балах, оприлюднюються на офіційному сайті Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка не пізніше наступного дня проведення творчого конкурсу.